

22. september 2025

UKA2025/15b

Naalakkersuisut siulittaasuata ammaanermi oqalugiaataa tunngavigalugu oqallinneq.

(Naalakkersuisut Siulittaasuut)

Ataqqinartoq Inatsisartunut Siulittaasuut. Inatsisartunut ilaasortat, Naalakkersuisut aamma nunaqqatikka ataqqinartut.

Maanna qinersereernerup kingorna Inatsisartut ukiuat siulleg aallartipparput. Sulinissatsinnut assorujussuaq Siumumiit qilanaarpugut piumassuseqaqalutalu. Siumumiillu sulinerput tamatigit tunngaveqartarput nunarput inuilu pillugit sulineq. Taamaattumik oqaatigeriissavarput inuiaqatigiit ajunnginnerpaamik ineriartoqqulluta, suliniutit tamatsinnut iluaqutaasussatut nalilikkavut pisarnerput naapertorlugu tunuarsimaanngilluinnarluta suleqataaffigissagatsigit aammalu uparuaataasinnaasut tunuarsimaanngilluinnarluta pisarumaaratsigit.

Naalakkersuisut Siulittaasuata Inatsisartunut oqariartuutai tallimanngormat tusaavagut. Oqaatsit saqqummiunneqartut pillugit qujavugut – erseqqissassavarpullu suleqatigiinneq oqaasiinaassanngimmat. Politikikkut suleqatigiinneq tassaaniartussaavoq innuttaasut pisariaqartitaat, nunaqarfiit isorliunerusullu pingaartillugit aammalu kissaataat neriutaallu tunngavigalugit sulineq. Partiimmi qanoq oqariartorlutik qineqqusaarsimanersut tamatta minnerunngitsumik innuttaasut tamarmik ilisimaaraat aamma neriorsuutit puiuinnaarneqarneq ajorput.

Siumumiillu erseqqissumik oqaatigissavarput uagut partiitut akisussaassusilittut inerisimasutullu ingerlasimagatta aamma qineqqusaarsimagatta. Innuttaasut tusaarusutaannaat aallaavigalugit pissaanermut piniarsarisimannginnatta kisiannili piviusunik tunngaveqarluta ingerlasimagatta. Tamannalu nangillugu sulinerput ingerlassammat. Siumumimi tassaagatta partii suleqatissatut tatigineqartoq aammalu aaliangigassani annertuuni qimarratiginnigani sulisartoq minnerunngitsumillu iluareqqusaaginnarluni sulineq ajortoq.

Taamatut ingerlanerput tunngaveqarpoq, qinersisartunut oqariartuutigisimasatsinnik ulluinnarni sumiluunniit naapinnerni kiinnerfigerusuttaratsigit, kiinaannguusaarata eqqunngitsumillu tunngaveqarluta pissaanermut pisimasutut isigineqaqqunata. Innuttaasummi politikerinut tatiginninnerat annertusassappat tassaniittariaqartugut Siumut isumaqarpoq.

Siumumiillu qularutigineqassanngilaq Naalakkersuisooqatigiinnissamut isumaqatigiissut tunngavigalugu Naalakkersuisut sulissasut, pisariaqaraangat nutarterneqartarnissaannik piffissaagallartillugu iliuuseqartarnissat aamma pissutsit naleqqussarneqassatillugit.

Inuit pillugit aningaasaliineq

Naalakkersuisut siulittaasuata oqaatigaa inuit pillugit aningaasaliisoqassasoq. Tamanna Siumup tigulluarpa. Tamannami ukiut tamaasa siunertaajuarpoq, aamma Siumut taamatut anguniagaqartuarsimavoq. Taannaavormi Siumup tunngaviata pingaarnerpaartaasa ilaat.

Meeqqat atuarfinni pitsaanerusunik periarfissaqassapput, meeqqeriveqarfinni pitsaanerusumik misigisaqassapput, peqqinnissaqarfik pitsaanerusumik innuttaasullu pisariaqartitaat tunngavigalugit ingerlanneqassaaq minnerunngitsumillu suliffissaqartitsineq suliffinnillu aallartitsisarnerit ineriartortinneqartuassapput. Inuusuttut ilinniagaqarnissamut periarfissaqassapput, inersimasut suliarisaminnik pisariaqarpat allannguisinnaassapput, utoqqaat inuunermik misilittagaqaisut peqataatinneqassapput nunarpullu sutigut tamatigut kiffaanngissuseqarfiulluni tamatsinnit ingerlanneqassaaq.

Taamaattumik Siumup nuannaarutigaa suliniutigiuarsimasavut pillugit Naalakkersuisut Siulittaasuata oqaasertaliimmat. Suleqataanissatsinnut piareersimavugut, tassami oqaatsit piviusunngortinneqarnissaanut piumassuseqartoqarsimassasoq naatsorsuutigaarput, aamma politikip silarsuaanni aatsaat suleqatigiinnikkut angusassat, amerlanerpaanut iluaqutaasussat, piviusunngortinneqarsinnaasarput.

Siumumiilli maluginiarparput Naalakkersuisut siulittaasuata oqalugiaateqarnermini Naalakkersuisooqatigiinnermut isumaqatigiissummi, assersuutigalugu meeqqat atuarfianni suliniutinik annerusumik imaqanngitsumik oqaaseqarmat. Sooruna Naalakkersuisooqatigiit sinnerlugit meeqqat pillugit suliniutit ersarissut tigussaasut tikkuussissutigineqanngitsut? Taamaattumik Naalakkersuisut siulittaasuata periarfissikkumavarput ersarissumik itisileeqqullugu meeqqat atuarfianni kiisalu meeraaqqerivinni suliniutit tigusaasut suut ingerlatissamaarneraat Siumumiit paaserusupparput. Siumumiimmi nalorninngilluinnaratta meeqqat atuarfiat nukittoq pitsaasunillu avatangiiserissoq pilersinneqarneratigut tassaasoq nunatta naalagaaffinngornissaanut tunngavileeqataalluinnartussaq

Innuttaasut aningaasaqarniarnerat, takornariaqarneq peqqinnissarlu

Naalakkersuisut Siulittaasuata aamma oqaatigaa aningaasartuutit qaffakkiartornerat ilaqutariinnut utoqqarnullu artukkiisartut. Siumumi tamannattaq ernumassutigaarput. Inuuniarnermi aningaasartuutit qaffakkaluttuinnarnerat – nerisassanut, angerlarsimaffiup kiassarneranut ulluinnarnilu pisariaqartitanut allanut – akiuiniarluni naalakkersuinikkut nangittumik iliuuseqartoqarnissaa Siumup naatsorsuutigaa. Minnerunngitsumik nunaqarfinni isorliunerusunilu atukkat imaannaanngitsorujussuit aaqqiivigineqarnissaat Siumumiit ilungersorluta

aaqqiivigeqataanissaannut suleqqissaagut. Taamatut ineriartortoqarnerani immikkut artukkerneqartarput aningaasaqarnikkut periarfissaqannginnerusut. Taamaattumik Siumup isumaqartuaannarpoq pisariaqartoq piaartumik iliuuseqartoqarnissaa – meeqqanut, ilaqtariinnut utoqqarnullu tapersersuineramik pilersitsinikkut.

Siulittaasup takornariaqarneq ineriartortinneqarsinnaasutut eqqartorpaa. Aap, takornariaqarneq periarfissaqarpoq aamma innuttaasut uagut aallaavigaluta ineriartortinneqassaaq. Takornariaqarnerup annertusaaffigineqarnissaa sukarsuillu pingaarutillit ilaatut ineriartortitsineq pisariaqartoq nunatsinni innuttaasunut iluaqutaassusaaq – aamma innuttaasut nunatsinni suliffissaqarnissaanut aningaasarsiornissaanullu iluaqutaassusaaq. Takornariaqarneq nunatsinnut iluaqutaassaaq – uagut nunaqavissut aallaavigaluta ineriartortinneratigut. Taamaattumik nunatsinnut aningaasaliisartunut imaluunniit avataanit tikillutik suliaartortunut iluaqutaasarnera tamatta ataatsimoorullugu mumisittariaqarparput. Kalaaleq nunamini ineriartorusuttoq Siumup tapersersorpaa illuanilu nunatsinni avataaneersut maani nunami nunarput atorlugu imminnuinnag iluaqusersorniartunut unammillissaagut.

Peqqinnissaqarfik ilanngullugu pisariaqartumik Naalakkersuisut Siulittaasuata eqqaavaa, tassanilu Siumut isumaqataavoq: utaqqisarneq sivisuallaarpoq, innuttaasuniillu peqqinnissaqarfimmut tatiginninnerup pitsaasuunissaanut suliniutit ingerlanneqartariaqarput. Nalunngilarpummi sulisut assut tamaviaartut, pitsaanerpaamik sullikkumalluta. Taakkualu qujassuteqarfigissavagut assut. Siumup suleqataaffigissavaa sulisut amerlanerusut atorfinitsinneqarnissaat suliinnarnissaallu kajuminnartuussasorlu. Tamanna pissaaq nunatsinni tamarmi – illoqarfiit anginerusut kisiisa pinnagit – kisiannili nunaqarfinni isorliunerusuni peqqinnissaqarfik innuttaasunut qanittumik aaqqissuulluagaq pitsaanerulersinneqartariaqarpoq. Siumut isumaqarpoq, aqqutit ilagisinnaagaat nakorsalersueriaaseq nutaaq atorneqalerpat, soorlu Nunani Avannarlarni inunnut ilaqtariinnullu nakorsalersuisarnerit assinganik, ‘praktiserende læge’-tut taanneqartartumik. Innuttaasummi tamarmik najugaqarfimminni toqqissisimanartumik sullinneqarnissaminnut periarfissaqartitaanissaminnullu pisinnaatitaaffeqarput. Aammalu peqqinnissaq pillugu isumalioqatigiissitarsuup innersuussutai, Siumup suleriaqqinnermini tunngavittut atussavai.

Aaqqissuusseqqinnerit, suleqatigiinneq aningaasaqarnikkullu tunngaviit

Naalakkersuisut siulittaasuata oqaatigaa sulisinnaasut tamarmik sulissasut aamma aaqqissuusseqqinnerit pisariaqartinneqartut. Tamanna paasinarpoq.

Siumulli massakkumut maqaasisaa tassaasoq, aningaasanut inatsisissami qanoq iliortoqassanersoq ersinngimmat. Tassami upernaarlu Naalakkersuisut sulilerput, takussutissalli amigarsinaqisut Siumut isumaqarpoq.

Siumup amigaatigaa innuttaasut suliffissaqarnissaanut aningaasaliissutit, inuussutissarsiutit ineriartortinneqarnissaanut suliniutit, inuusuttut suliffissaqarnissamut peqataalernissamullu

periarfissaanik qulakkeerinninniarluni suliniutit minnerunngitsumillu nunatta pisuussutaasa iluaqutigilernissaanut ineriartortitsinissamut suliniutit.

Suleqatigiinneq pillugu oqalunneq tusarparput. Ukiunili kingullerni Siumup misilittagaasa takutippaat akerlianik iliortoqartartoq – soorlu aalisarnermut atatillugu.

Suleqatigiissinnaassuseqarnermut tunngatillugu ullumikkut Naalakkersuisut Siulittaasuata isumaqatiginnilersimanera malugaarput. Tamanna ajunngilaq – kisianni suleqatigiinneq oqaluinnarnerusinnaanngilaq – tigussaasumik inuttaasullu malugisinnaasaanik tamanna tunngaveqarluni pisariaqarpoq. Nunattami napatitsisui aalisartut piniartut ataqqinartut nipaata tusaallugu oqariartuutaat pingaartillugit sulinerit ingerlasariaqarmata. Pisassiissutit aammalu aalisarneq aqqutigalugu siammasinnerusumik pisassat aaqqiivigineqassasut, selskabersuit kisiisa piunnaarlugit pisassiinissat nunatsinnut iluaqusiisussat Siumup suleqataaffigissallugit pingaartilluinnarpai.

Meeqqat inuusuttullu

Naalakkersuisut Siulittaasuata oqalugiaammuni nassuiarpaa, meeqqat inuusuttullu arlallit atugarliortut, sumiginnarneqartut aamma ikiorneqartariaqartut. Tamanna ilumoorpoq.

Inuiaqatigiimmi taamak amerlanngitsigaluta meeqqanik angerlarsimaffiup avataanut inissiisarnerput annertuallaarujussuarpoq. Ukiumut mio.-ilikkaat atorneqartarnerat ataatsimoorullugu allanngortittariaqavipparput. Tamannalu aamma isumaqarpoq inuiaqatigiinni ikiaroorartumik, aanngajaarniutinik, imigassamik atueriaatsitta allanngortittariaqarneranik sulisariaqartugut. Taamaammat Siumumiit assorujussuaq paaserusunnarpoq Naalakkersuisut katsorsaariaatsit allanngornissaannut suliaqarnissaq pillugu, sumut killinnersut.

Siumup kissaatigaa meeqqanut inuusuttunullu pitsaasunik periarfissiisoqassasoq, ilaqutariinnut pisariaqartitsisunut ikiuisoqassasoq aamma atuarfinni ingerlaqqittarfiusunilu assigiinngitsuni meeqqat tamarmik periarfissaqarlunissaat qulakkeerneqassasoq. Tigussaasumik iliuuseqanngikkaanni naammassisaqartoqarnaviannngilaq, aamma meeqqat inuusuttullu pisariaqartitsisut naammattumik ikorfartorneqalernaviannngillat. Iliuuseqartoqartariaqarpoq.

Utoqqaat pillugit

Siulittaasup oqalugiaammuni oqaatigaattaaq utoqqaat amerlanerulernerat inuiaqatigiinni unammillernartussat annerit ilagigaat. Tamanna Siumumit tigulluarparput, aamma maannamut ukiuni arlalinni iliuuseqartarluta ingerlasimavugut.

Ataqqinartut utoqqaat ukiorpassuarni inuiaqatigiinni sulilluarsimasorpasuit amerlatsikkiartortut ajortuunngilaq kisiannili pisussaaffiliivoq iliuuseqarnissatsinnut. Taamaattumik Siumut suliaqassaaq. Tamannalu periarfissatut tigullugu inuiaqatigiinni naleqartitavut erseqqissarnerusinnaavagut. Ilungersunartuunngilaq utoqqartaqarnerput kisianniliuna

Naalagaaffiup nunatsinni pissusilersuutigisimasai peqqutaaqataanerpaajulluni killiffipput ilungersunarsiartortoq.

Siumup anguniagaraa utoqqaat ataqqinartumik isumagineqassasut. Tamanna pisariaqartitsivoq isumaginninnermut peqqissutsimullu aningaasaliissutinik amerlanerusunik. Innuttaasunut qaninnerusumik peqqinnissaqarfimmi periarfissat ineriartortinneqarnissaat pisariaqarpoq aamma utoqqaat misilittagaannik ataqqinnilluni atorluaaniarnissaq pisariaqarpoq. Inuiaqatigiinni kinguaariinnit kinguaariinnut ataqatigiinneq tunngaviuvoq – taamaattumillu utoqqaat naammattumik toqqissisimanartumillu isumassorneqarnissaat inuiaqatigiittut pinngitsoorata suliassaraarput.

Taamaattumik Siumup naatsorsuutigilluinnarpaa, qinigaaffiup siuliani utoqqaat atugaannut pitsanngorsaalluni suliniuteqarneq maanna Naalakkersuisunit nangingeqarluni ingerlanneqassasoq.

Siumut isumaqarpoq najugarisatigut, aningaasat tigusartakkat eqqarsaatigalugit aamma saaffissaqarnissamut tunngasutigut suli annertuumik suliassaqartugut.

Naartunaveersaasersuisimaneq

Naartunaveersaasersuisimaneq pillugu Naalakkersuisut siulittaasuata utoqqatsernera tusarparput. Oqaatsilli naammanngitsut Siumut isumaqartuarsimavoq. Arnarpassuimmi eqqunngitsuliorfigineqarsimanerat tigussaasumik iliuuseqarfigineqassasoq Siumup inissisimaffigiuarsimavaa, naak qinigaaffiup siuliani Siumup Naalakkersuisuutitai qineqqusaaginnarnerarlugit aammalu iluareqqusaaginnartutut illuatungiliuttuusimasut oqaasertalersuisimanerat puiunngikkalaripput. Siumumiilli qujamasuutigeqaarput 2025-mi aningaasanut inatsimmi taarsiiffigineqarnissaat pillugu Naalakkersuisooqatigiit siuliisa sularisimasaanni immikkoortitseretoqarnissaa qulakkeerneqarsimammat.

Siumumilu nuannaarutigaa, aningaasaliissutit taakku ingerlaqqittussanngormata. Peqqinnissaqarfiup 1992-imi akisussaaffigilernerata kingorna eqqunngitsumik iliuuseqartoqartarsimanera erngertumik iluarsiiiffigineqassasoq Siumup kissaatigaa. Aamma taarsiiffigineqartussat – kikkuuneri maanna uppersarneqareersut – allaffissornikkut aporfilersorneqassanngitsut Siumup aalajangiusimavaa. Tamarmik pisinnaatitaaffeqarput. Taannaannaassanngilarli. Siumumiimmi isumaqarpugut aamma inuttut ikiorserneqarsinnaaner at pisariaqarluinnartoq. Tamannalu ataqqineqassaaq.

Nunarsuarmi inissisimanerput – namminiussuseqarneq

Naalakkersuisut Siulittaasuata oqaatigaa Kalaallit Nunaata nunarsuarmi nammineq inissisimanissaa pingaarteqartoq. Siumup tamanna isumaqatigilluinnarpaa. Tamannali pisinnaanngilaq sulilluta aallartinngikkutta aamma oqartussaaffiit uatsinnut tunngassuteqartut aqulersimannngikkutsigit. Siumullu isumaqarpoq, malunnaatilimmik alloriaqqinnissarput

pisariaqalivikkaluarteq. Naalagaaffeqatigiittut taasakkatta iluani toqqorsimaartutullusooq inissisimanissaq killeqartariaqalersooq Siumut isumaqarpoq. Nutaamik issittoq pillugu suleqatigiinnitta aqqissuunneqarnissaa tigussaasumik aallartinneqarnissaa pisariaqarpoq.

Oqaatigineqartunut ilaapput USA-mut suleqateqarneq aamma naalagaaffeqatigiinni suleqatigiinnermut atatillugu sinaakkusiunneqarsimasut nutaat – soorlu Qaqortumi talittarfiliornissaq, Ittoqqortoormiini mittarfiliornissaq aamma Danmarkimi peqqinnissaqarfimmi sullissinnermut kalaallit - Danmarkip akiligaanik - ilaalissasut.

Taakku tamarmik Siumup tigulluarpai, aamma inissaminiittutut isigalugit – kisianni nammineq aqutsilernissatsinnut tunnganngillat. Mianersunngikkutta Danmarkip aningaasalersuineranut pituttoraluttuinnarnissaq pissaaq, tamannalu pissanngippat aningaasarsiorfissat aallartinneqarnissaat pisariaqavipooq. Siumup neriuutigaa, tamanna Inatsisartut tamarmiusut suleqataaffigisinnaasagaat.

Taamaattumik Siumup erseqqissaatigissavaa, naalagaaffinngornissamut ingerlanermut – namminiussuseqarnerulernissatsinnut ingerlanerput – pingaaruteqarluinnartuummat: Politikikkut tigusassat tamarmik tiguneqassapput, tamakkununga ilaalluni nunanut allanut oqartussaaffik. Taamaaliorutta aatsaat Kalaallit Nunaata inuiaqatigittut tamakkiisumik ataqqqineqarnissaa qulakkiissavarput, aningaasarsiornerlu niuernikkut allarpassuartigullu tamatsinnut iluaqutaasooq pitsaanerusumik aallartissinnaanngorlugu.

Ataqqinninneq, ataatsimoorneq, kulturilu

Naalakkersuisut siulittaasuata oqaatigaa nersualaarinnittarneq, akuerineqarneq imminullu ataqqqeqatigiinneq pingaartuusut. Taamaappormi, soorunami.

Eqqaassavarpulli ataqqinninneq aallartittartooq inummi namminermit - aamma maani inersuarmi assinganik tamanna ataqqissallugu pisussaaffeqatigiikkatta. Qinigaaffiup siuliani aammalu ukiuni kingullerni Siumup eqqaamavaa, partiit ilaannit ataqqinninneq annikillisarujussuarneqartarmat. Nammineq inuttut partiitullu nuannareqqusaarneq ingerlanneqartarsimasooq arajutsisimanngilluinnarparput. Kisianni aana apeqqut; sooq aatsaat nammineq akisussaaffimmut pigaanni allat facebook-ikkut pissuserissaarnissaannut oqariartorfigineqassappat? Inuiaqatigiinni allannguisoqarsinnaavoq aamma ilikkariartorneq pisinnaavoq, politikikkullu kulturitta pitsaanerulersinnissaanut Siumut suleqataassamat neriorsuutigissavarput. Kisianni naatsorsuutigaarput oqaasiniinnaannani takutitsinikkut iliuuseqaqataasoqassasooq.

Ukiut sisamat tulluittut

Naalakkersuisut Siulittaasuata oqalugiaammuni oqaatigai aningaasaqarnikkut toqqammavissat tassaassasut patajaatsumik isumannaatsumillu ingerlatsineq, suliffissaqartitsineq, soraarnerussutisiassat, pisortani aqqissuusseqqinneq, nunarsuarmioqatitsinnut nipeqarnerulerneq pitsaanerusumillu inuussutissarsiutinut atugassaqartitsinissaq. Aap, soorunami.

Oqaatsit amerlasuut tusarpagut – kisianni iliuutsit suussanersut ilisimanngilagut taamaattumillu politikikkut qanoq sammivilersornissaat suli ilisimanngilarput. Siumulli pisarnermisut immersueqataallunilu suleqataassalluni piareersimavoq.

Naggasiut

Inatsisartunut ilaasortat ataqqinartut. Kalaaleqatikka ataqqinartut.

Siumup siunertai erseqqipput: naartunaveersaasersuisimanerit pillugit arnat aningaasatigit taarsiiffigineqassapput, inuit pillugit aningaasaliisoqassaaq, meeqqanut inuusuttunullu pitsanngortitsisussat tigussaasut ingerlanneqassapput, aalisarnermut inuussutissarsiortunullu ataqqinnilluni ineriartortitsineq pissaaq, nunaqarfinni isorliunerusuni nunattalu sineriassuani annerusumik ineriartortitsinissaq minnerunngitsumillu naalagaaffinngornissatsinnut ingerlaqqiffissat aalajangiunneqartariaqalerput.

Suna tamarmi kuultilersugaalernissaanik Siumut neriorsuuteqanngilaq. Piviusunilli tunngaveqarluta sulinissarput nangissagatsigu neriorsuutigissavarput. Neriorsuutigaarput tigussaasunik naammassisaqarnissaq pillugu ilungersussagatta. Kalaallit Nunaata aningaasarsiornikkut akisussaaffeqartumik ingerlanneqarnissaa aalajangiusimassagatsigu. Innuttaasunut nutaanik periarfissarsiornissaq ilungersuutigissagatsigu. Kalaallit Nunaat - siunissani pillugu tamakkiisumik nammineq oqartussaaffeqalersimasoq - nangittumik ilungersuutigalugu sulissagatta.

Qujanaq.

Erik Jensen

Siumut